

Dersine çok çalışan birisi fiilî duayı yaptığı için muvaffak olur, hal böyle olunca kâfirler Allah'a ihtiyaç hissetmiyorlar ki dua etsinler?

Fiilî dua, Allah'ın kâinata koymuş olduğu sünnetullah kanunlara riayet edip sebepleri yerine getirmek demektir. Kim bu kanun ve tertibe uyarsa, fiilî duayı ifa etmiş olur. Cenab-ı Hak da **Âdil** ismi muktezasınca onun karşılığını dünyevî nimetler olarak verir. Allah Rahman'dır ve nimetleri umumîdir. Kâfirlerin bu kanunlara riayet edip dünya nimetlerine erişmeleri, fiilî duanın ifa edilmesi için kâfidir, ayrıca bir de iman şuuru ile Allah'a dua etmesi gerekmiyor.

Allah kâinata böyle sünnetullah kanunları koymuştur. Kim bu sünnetullah kanunlarına riayet ederse mükâfatını görür, kim de isyan ederse mücazatını görür.

"Üçüncü nokta şudur: O Zât-ı Zülcelâlin iki vasf-ı kemalden iki şer-i tecelli, vasf-ı iradeden gelen meşietle takdirdir."

"O da şer-i tekvînî. Vasf-ı kelâmdan gelen şeriat-i meşhure. Teşriî evâmire karşı itaat, isyan

Nasıl olur; öyle de tekvînî evâmire itaat ve isyan olur. Birincisi galiben dâr-ı uhrâda görür."(1)

Kâinatta iki türlü şeriat vardır; Birisi, Allah'ın kelam sıfatı'ndan gelen; vahiy ve peygamberler vasıtası ile insanlığa gönderilen dinlerdir. Dinler, insanların ibadet ve içtimaî hayatlarını tanzim eden ve onlara hakta rehberlik eden semavî emir ve yasaklardır. Bu şeriata uyanlar hem dünya hayatında hem de ahiret hayatında mes'ud ve bahtiyar olurlar.

Diğer şeriat ise, Allah'ın irade ve kudret sıfatı'ndan gelen tekvînî şeriattır. Yani adetullah veya sünnetullah dediğimiz kanunlardır. Çekirdeğin çatlayıp büyümesi, yıldızların hassas bir şekilde yörünge içinde hareket etmeleri, bütün canlıların hayat şartlarının ve rızıklarının mükemmelen tanzim ve tedbir edilmesi, hepsi irade sıfatından gelen şeriatın hükümleridir.

İşte, nasıl ki, kelam sıfatından gelen dinin hükümlerine uymak insanların ve cinlerin vazifesi ise, şu irade sıfatından gelen fitrî ve tekvînî şeriata uymak da yine bütün insanların ve cinlerin vazifesidir.

Dine uymayanların ekserisi ahiret hayatında ceza çekerler; ama fitrî şeriata, yani sünnetullah kanunlarına uymayanlar, peşinen cezasını bu dünyada çekerler. Bu mü'min olsun kâfir olsun fark etmez. Kâinattaki adetullah kaidelerine uymayanların peşinen zelil ve hakir olmaları Allah'ın değişmez bir kanunudur.

Mesela, suyun kaldırma kanunu, yerçekimi kuvveti, soğğun üşütmesi, sıcakın yakması, kuvvetin üstünlüğü, çalışmanın muvaffakiyet getirmesi, tembelliğin sefalet ve fakirlik getirmesi gibi kanunları sünnetullahtır, kevnî şeriattır.

Bu şeriati terk eden dünya hayatında perişan olur ve sürekli ezilir. Yüce Allah bu imtihan dünyasında eşyanın vücuda gelmesini birtakım şartlara ve sebeplere bağlamıştır. Muhtaç olmamak için çalışmak, hasta olunca ilaç kullanmak tevekkülün icabıdır. Ders çalışmadan imtihanı kazanmak, ağaç dikmeden meyve almak, evlenmeden çocuk sahibi olmak mümkün değildir. Bir kimsenin evlat sahibi olması için evlenmesi şarttır. "Allah her şeye kâdir değil mi evlenmeden de bana evlât verebilir" diyen biri **Hakîm** ismi muktezasınca asla evlat sahibi olamayacaktır.

Sünnetullah kanunlarına uymak zaruridir, terki ve başkalarına havalesi kabil değildir. Maalesef Müslümanlar bilhassa son bir asırda Kur'an ve sünnet çizgisinden uzak bir hayat yaşadıkları ve sünnetullah kanunlarına uymadıkları için, hem manen hem de maddeten terakki edemediler.

Cenab-ı Hakk'ın emirlerini yerine getiren, sadece ahirete çalışan ancak tekvinî şeriati terk eden bir Müslüman dünyada muvaffak olamayacağı gibi, tekvinî şeriata sımsıkı sarılıp da İslam şeriati terk ederek sadece dünyaya hasr-ı nazar eden biri de ebedî saadeti kaybedip perişan olacaktır.

Allah her iki âlemde de saadeti ancak her iki şeriata sarılana veriyor. Bu yüzden tekvinî şeriati görmeyip sadece İslam şeriati ile hareket eden ve dünya hayatında zayıf ve fakir düşmüş Müslümanlara bakıp da kabahati İslam dinine fatura etmek cehalet ve hamakattır.

Sadece kevnî şeriati alıp İslam şeriati terk eder isek, bu sefer de dünyada geçici ve yalancı bir rahatlık yaşar, ebedî saadeti kaybetmiş oluruz. Öyle ise her iki âlemde rahat edip perişan olmamak için, her iki şeriata da uymak mecburiyetindeyiz.

Müsbet ilimler de Müslümanların ikinci şeriati ve öyle olmak gerekiyor. Her iki şeriata karşı isyan ve itaat mümkündür; itaat eden mükâfat görür, isyan eden mücazat görür. Tekvinî şeriata isyan ve itaatin cezası peşindir. **Kelam** sıfatından gelen şeriata itaat ve isyan etmenin cezası ise galiben âhiret hayatındadır.

Kâfirlerin kevnî şeriata sarılmaları ve muvaffak olmaları, vesile açısından bir hak iken, Müslümanların kevnî şeriati terk etmeleri vesile açısından bir batıldır. Öyle ise kâfirlerin dünya açısından bize üstün olmaları, vesilelerinin hak olmasından gelen bir üstünlüktür. Dolayısı ile Müslümanlara galip gelen, kâfirlerin batıl inançları değil, hak vesileleridir.

Yani kâfir her ne kadar inkâr edip küfür içinde de olsa, sünnetullah kanunlara riayet etmekle şunu demiş oluyor; "*Allah'ım ben kanunlara uymakla dediğini yaptım, sen de vaadini yani dünya nimetlerini gerçekleştir.*" Kâfir bunu dili ve akli ile söylemese de hali ile söylemiş oluyor. Saat nasıl şuuru ve haberi olmadığı halde insanlara zamanı bildiriyor ise, kâfir de haberi ve şuuru olmadığı halde hali ve fiili ile dua etmiş oluyor; ama mükâfatını peşinen burada alıyor, imansızlığın cezasını ahirette görecek.

(1) bk. [Sözler, Lemeat](#).